

Motion om Gröna företagslotsar i Stockholms stad

Motion av Jonas Naddebo (C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Anders Österberg

Sammanfattning av ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige anför Jonas Naddebo (C) att Stockholms stads klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer och att många företag i Stockholmsregionen har en stark profil inom miljöområdet. Samtidigt framhåller motionären att regelbördan för företagen behöver minskas och att staden på olika sätt bör uppmuntra och stödja företag som bidrar till att utveckla miljöarbetet.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunstyrelsen, som ett led i stadens klimatarbete, ska inrätta gröna företagslotsar samt underlätta för gröna företag att bli leverantörer till staden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Stockholm Business Region AB, Företagarna i Stockholms stad, Gröna arbetsgivare, Stockholms Handelskammare, Svenskt Näringsliv och Vinnova.

Vinnova har inga synpunkter på motionen. Stockholms Handelskammare och Svenskt Näringsliv har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att förslagen på insatser för att stärka företagens villkor och skapa förutsättningar för fler företag att ställa om sin verksamhet ligger i linje med de åtgärder som staden i övrigt genomför i syfte att stärka företagsklimatet. Vidare konstaterar stadsledningskontoret att det i budget för 2025 finns en rad uppdrag som stödjer motionärens förslag och att de mål som lyfts fram i motionen till största del tillgodoses inom stadens befintliga strukturer och pågående arbete.

Arbetsmarknadsnämnden anser att uppdraget med verksamheterna Starta Eget och Scale up, som under året flyttas till arbetsmarknadsnämnden och ska ha ett tydligt fokus på att stötta entreprenörer och företagare inom grön omställning, bristyrken och socialt företagande, har beröringspunkter med den servicefunktion som föreslås i motionen.

Stockholm Business Region AB delar målsättningen om att göra Stockholm till en ledande stad för företagande och innovation, särskilt inom gröna och klimatsmarta lösningar och anser att de mål som lyfts fram i motionen till största delen tillgodoses inom stadens befintliga strukturer och pågående arbete. Bolaget ser vidare att stadens näringslivspolicy, som är under revidering, framgent är ett viktigt styrdokument i detta avseende för att förtydliga hur flera nämnder och bolag bidrar utifrån respektive ansvarsområde.

Företagarna i Stockholms stad tillstyrker förslaget och anser att eventuella företagslotsar bör inordnas i Stockholms stad på ett sådant sätt att de spänner över hela staden, snarare än placeras på en eller ett par enstaka förvaltningar, samt att det utan tillräckliga resurser blir svårt för den nya funktionen att stötta och hjälpa företagare i praktiken, i enlighet med motionens intentioner.

Gröna arbetsgivare ser mycket positivt på vad motionen syftar att åstadkomma och tillstyrker därför förslaget.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Ett starkt och växande näringsliv är en grundpelare för tillväxt, jobbskapande och en fortsatt god välfärd. Stockholms företag är oerhört viktiga för staden och vi arbetar långsiktigt för att förbättra företagsklimatet i en utmanande konjunktur. Den attraktiva och innovativa staden ska fortsatt främjas och tillväxten stöttas i hela staden och på fler utpekade och prioriterade platser.

Stockholms stad placeras högt upp i internationella rankingar särskilt inom hållbarhet, innovationskapacitet och digital utveckling. Vi har företag som går i bräschen med innovativa lösningar, medborgare som ställer om sina konsumtionsvanor och tjänstemän och politiker som tar klimatfrågan på absolut största allvar.

Den gröna omställningen kommer skapa fler jobb. Stockholms stad ska medverka i omställningen både genom att vara en aktör som stöder efterfrågan på miljöteknik och hållbart företagande och genom att stödja samverkan och klusterskapande.

Jag delar motionens intentioner om att Stockholm ska vara en ledande stad för företagande och innovation, särskilt inom gröna och klimatsmarta lösningar. Med de mål som motionen föreslår omhändertas redan inom befintliga strukturer och stadens pågående arbete, bland annat med Klimathandlingsplan 2030, framtagandet av en ny näringslivspolicy och arbetet för att Starta eget och Scale up ska ha ett tydligt fokus

på att stötta entreprenörer och företagare inom grön omställning, bristyrken och socialt företagande.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilaga

Motion om Gröna företagslotsar i Stockholms stad, dnr KS 2024/917-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 19 mars 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra följande

Centerpartiet välkomnar att föredragande borgarråd delar motionens intentioner om att Stockholm ska vara en ledande stad för företagande och innovation, särskilt inom gröna och klimatsmarta lösningar. Men påståendet att de mål som motionen föreslår redan omhändertas inom befintliga strukturer står i skarp kontrast till de erfarenheter som näringslivet rapporterar om. Det framgår med all tydlighet att de befintliga insatserna inte är tillräckligt effektiva eller särskilt anpassade för att möta behoven hos små och medelstora företag i vår stad.

Stockholm lider tyvärr av snårig byråkrati och stuprörstänk mellan olika förvaltningar och det är uppenbart att stödet för företag som behöver hjälp med att navigera genom upphandlings- och tillståndsprocesser är bristfälligt. Stadens inköpsprocesser är för komplexa och inte tillräckligt tillgängliga för små och medelstora företag som vill bli leverantörer till staden.

Lotsarna vi föreslår ska fungera som en väg in för företagare istället för att bolla dem mellan olika instanser. De ska också underlätta stadens klimatarbete genom samarbete med företagen och upphandling av lokala klimatsmarta varor och tjänster. Och som en remissinstans lyfter skulle gröna lotsar kunna bidra till sundare konkurrens i samband med offentliga upphandlingar.

Syftet med motionen är främst att förbättra Stockholms företagsklimat och ge bästa möjliga förutsättningar för klimatomställningen. Stockholm har för andra året i rad tappat placeringar på Svenskt näringslivs ranking över företagsklimatet i olika kommuner. Det är särskilt anmärkningsvärt att de områden vi tappar mest på är sådana som är inom kommunens rådighet, så som attityder och service.

De verksamheter som borgarrådet hänvisar till, Scale Up och Starta Eget, svarar inte upp mot de ambitioner som framställs i motionen. Om vi ska ge små-och egenföretagare bättre förutsättningar till kompetensutveckling, ökad möjlighet att bli leverantörer och bättre förståelse för kommunens myndighetsutövning och tillsynsverksamhet behövs ett helhetsgrepp. Likaså om vi ska klara av våra klimatmål och den gröna omställningen så kan staden inte vara en solospelare utan måste göra det tillsammans med företagen. Ett steg på vägen är att införa gröna företagslotsar i Stockholm stad.

Ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige av Jonas Naddebo (C) anføres att Stockholms stads klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer och att många företag i Stockholmsregionen har en stark profil inom miljöområdet. Samtidigt anføres att regelbördan för företagen behöver minskas och att stadens myndighetsutövning är komplex och ibland svåröverskådlig för små och medelstora företag. Företagen kan behöva stöd och rådgivning i sina kontakter med staden och motionären anser att det är angeläget att staden på olika sätt uppmuntrar och stöder företag som bidrar till att utveckla miljöarbetet.

Mot bakgrund av det föreslås i motionen att kommunstyrelsen som ett led i stadens klimatarbete ska inrätta gröna företagslotsar samt underlätta för gröna företag att bli leverantörer till staden.

Målet för företagslotsarna beskrivs som att:

- bistå och stödja företag i deras kontakter med stadens myndighetsutövning
- uppmuntra företag, som erbjuder nya och klimatsmarta produkter och tjänster, att bli leverantörer till staden
- utforma upphandlingsregler så det blir lättare för små och medelstora företag att bli leverantörer åt staden
- ta initiativ till och inbjuda små och medelstora företag att starta allianser och samarbeten för att kunna skapa innovativa och gröna värdekedjor som kan erbjuda nya produkter och tjänster som förstärker stadens miljöarbete
- arbeta med stadens nämnder och bolag för att se hur stadens byråkratiflora och handläggningstider kan minska

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Stockholm Business Region AB, Företagarna i Stockholms stad, Gröna arbetsgivare, Stockholms Handelskammare, Svenskt Näringsliv och Vinnova.

Vinnova har inga synpunkter på motionen. Stockholms Handelskammare och Svenskt Näringsliv har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har högt ställda mål inom miljö- och klimatområdet. Stockholm ska vara klimatpositivt senast år 2030, vilket ska ske genom både utsläppsminskande åtgärder och koldioxidlagring. För att nå målet ska stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget implementeras.

I september 2024 antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram för perioden 2025 – 2030. I programmet anges att samverkan med exempelvis näringslivet är en framgångsfaktor för att målen ska kunna nås. En annan är att styra stadens inköp mot mer miljö- och klimatsmarta val.

I december 2024 antog kommunfullmäktige Klimathandlingsplan 2030. Implementeringen av handlingsplanen påbörjas omgående och näringslivsperspektivet ska genomsyra planens fem tematiska omställningsområden.

Stadsledningskontoret anser att motionärens förslag på insatser för att stärka företagens villkor och skapa förutsättningar för fler företag att ställa om sin verksamhet ligger i linje med de åtgärder som staden i övrigt genomför i syfte att stärka företagsklimatet. Med utgångspunkt i den årliga servicemätningen Nöjd-Kund-Index (NKI) och den på senare år adderade Nöjd-Upphandlings-Index (NUI) arbetar staden strategiskt med att förbättra och samordna stadens myndighetsutövning, stärka stadens service mot företagen samt skapa trygga och attraktiva platser i hela staden för företag att verka på.

Det pågår även ett arbete där kommunstyrelsen i enlighet med budget för 2024 ska utreda hur staden kan skapa bättre incitament för att företag ska kunna driva och utveckla sin verksamhet på ett så miljömässigt hållbart sätt som möjligt.

Stadsledningskontoret konstaterar att det i budget för 2025 finns en rad uppdrag som stödjer motionärens förslag och att de mål som lyfts fram i motionen till största del tillgodoses inom stadens befintliga strukturer och pågående arbete. Staden ska exempelvis under 2025 stärka klimatkompetensen inom inköpsorganisationen samt utveckla arbetet med miljö- och klimatkrav i upphandlingsprocessen. Staden ska också arbeta för att främja kompetensförsörjningen mot de gröna näringarna, tillika investeringar, etableringar och företag inom den gröna omställningen.

Stadsledningskontoret bedömer att motionen ligger i linje med Stockholms stads program för inköp, som anger att stadens inköpsverksamhet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö och klimat, social hållbarhet samt bedrivas utifrån målen i Agenda 2030. Staden har en av Sveriges största inköpsvolymerna och inköp ska användas som ett medel att driva samhällsutvecklingen i hållbar riktning. I programmet anges att staden ska undersöka på vilket sätt det är möjligt att underlätta för olika typer av leverantörer att delta i stadens upphandlingar. Hänsyn ska bland annat tas till små leverantörers specifika förutsättningar.

Stadsledningskontoret ser i budget för 2025 att arbetet med att utveckla miljö- och klimatkrav vid upphandling intensifieras, både vad gäller system- och metodstöd samt kompetens- och metodutveckling och att ett flertal nämnder och bolagsstyrelser berörs. Fokus ligger bland annat på fossilfria transporter, minskad användning av plast, ökad cirkularitet samt hållbara livsmedel. Dessutom anges i budgeten att servicenämnden ska genomföra fler upphandlingar med delade kontrakt för att underlätta för mindre aktörer och företag där så är lämpligt och möjligt.

Stadsledningskontoret konstaterar att flera samarbeten mellan staden och näringslivet redan genomförs inom miljö- och klimatområdet och att etablerade mötesforum såsom Miljö- och klimatpakten samt Elektrifieringspakten nyttjas som plattformar för att skapa allianser och samarbeten för att förstärka stadens miljöarbete, varför ytterligare åtgärder i dagsläget enligt motionen bedöms som nödvändiga. Samtidigt finns det potential att utveckla, skala upp och utforska synergier mellan dessa.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion om inrättandet av en servicefunktion som omfattar gröna företagslotsar av Jonas Naddebo (C) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 december 2024 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation av Johan Kling (C), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar främst tillsammans med näringslivet i relation till deras roll som potentiella arbetsgivare åt våra målgrupper, våra aspiranter inom Jobbtorg Stockholm och elever inom Vuxenutbildning Stockholm.

Under 2025 flyttas verksamheterna Starta Eget och Scale up till arbetsmarknadsnämnden. Syftet är att stärka stadens arbete med att främja nyföretagande och entreprenörskap för att fler företag ska kunna startas och växa i en utmanande konjunktur. Starta eget och Scale up ska ha ett tydligt fokus på att stötta entreprenörer och företagare inom grön omställning, bristyrken och socialt företagande. Hur verksamheten ska utformas är ännu inte helt klart men uppdraget har beröringspunkter med den servicefunktion som föreslås i motionen.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Stockholm Business Region AB

Stockholm Business Region AB:s yttrande daterat den 13 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget delar målsättningen om att göra Stockholm till en ledande stad för företagande och innovation, särskilt inom gröna och klimatsmarta lösningar. De mål som lyfts fram i motionen tillgodoses till största delen inom stadens befintliga strukturer och pågående arbete. Bolaget ser att stadens näringslivspolicy, som är

under revidering, framgent är ett viktigt styrdokument i detta avseende för att förtydliga hur flera nämnder och bolag bidrar utifrån respektive ansvarsområde.

Bolaget arbetar aktivt för att stödja företag genom att lotsa dem till rätt instanser i stadens organisation när de har frågor eller behöver hjälp. Genom en nära dialog med företag – bland annat inom ramen för möten, företagsbesök och stadens Miljö- och klimatpakt – uppmuntrar staden företag att delta i stadens upphandlingar och bidrar till att förenkla processen.

Ett viktigt fokusområde framöver är att fortsätta utveckla stadens upphandlingsarbete, något som kontinuerligt mäts och följs upp genom Nöjd-Kund-Index (NKI) för upphandling. Arbetet syftar till att minska regelbördan och göra upphandlingsprocessen mer tillgänglig, särskilt för små och medelstora företag.

För att främja innovation och gröna värdekedjor deltar staden i flera nätverk, som exempelvis Stockholm Green Innovation District. Därutöver driver staden egna nätverk som bidrar till att stötta företag i att utveckla hållbara produkter och tjänster.

Bolaget ser att staden arbetar kontinuerligt med att förenkla hantering av företagens ärenden för att skapa en snabbare och mer effektiv service. Målsättningen om en snabbare och effektivare service genomsyrar SBRs verksamhet och är central för vårt företagsfrämjande arbete.

Företagarna i Stockholms stad

Företagarna i Stockholms stads yttrande daterat den 17 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Företagarna tillstyrker förslaget att inrätta gröna företagslotsar som ny funktion i Stockholms stad. För många små och medelstora företag är regelbördan av i dag betungande. Företagarnas undersökningar visar att svenska företagare i genomsnitt lägger mellan åtta och tio timmar per vecka på administration kopplat till diverse regler och myndighetskrav. Alla initiativ som underlättar för företagare att driva en regelenlig verksamhet är således välkomna. Gröna företagslotsar som kan vägleda företagare på miljö- och klimatområdet var vidare något som vi förordade i vårt yttrande över Stockholms stads remitterade förslag till nytt miljöprogram.

Gröna företagslotsar skulle kunna bidra positivt både till förutsättningarna för att driva företag i Stockholm och till stadens ambitioner på hållbarhetsområdet. För att lotsarna ska påverka både företagsklimat och hållbarhetsambitioner är det dock viktigt att de personer som besätter dessa tjänster har stor förståelse för småföretags villkor och situation så att de kan ge relevanta råd och tips. Utan denna förståelse riskerar det stöd företag kan få från företagslotsarna att bli för generiskt och verkningslöst, och i värsta fall kontraproduktivt. Därför förordar Företagarna att de gröna organiseras på sådant sätt att de kan arbeta nära stadens näringslivsenhet.

Många företagare upplever det som ett problem att de i sina kontakter med kommun, region och myndigheter ofta möts av en stuprörsorganisation där samordningen

mellan ”stuprören” brister och ingen på den offentliga sidan har något helhetsansvar. Företagarna vill därför trycka på vikten av att eventuella företagslotsar inordnas i Stockholms stad på ett sådant sätt att de spänner över hela staden, snarare än placeras på en eller ett par enstaka förvaltningar. En sådan organisation riskerar att flytta problematiken utan att göra något åt den.

Avslutningsvis vill Företagarna understryka att det i motionen skissas på ett brett uppdrag för de gröna företagslotsar som föreslås. Ett brett uppdrag kräver adekvat finansiering och resurstilldelning för att den nya verksamheten faktiskt ska åstadkomma något. Utan tillräckliga resurser blir det svårt för den nya funktionen att stötta och hjälpa företagare i praktiken, i enlighet med motionens intentioner.

Gröna arbetsgivare

Gröna arbetsgivares yttrande daterat den 18 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund till yttrande

Olika former av myndighetskontakter mellan företagare och offentliga aktörer, såsom upphandlings- och tillståndsprocesser, upplevs ofta som svårorienterade. Detta inte minst för små och medelstora företag inom branscher med höga tillsynskrav och hög konkurrens vid offentliga upphandlingsprocesser. Att dessa processer och myndighetskontakter kan underlättas och bättre tillgängliggöras för den enskilde företagaren anser vi därför är av stor vikt.

Allmänna synpunkter

Gröna arbetsgivare ser mycket positivt på vad motionen syftar att åstadkomma. Detta främst med betoning på offentlig upphandling. Något som i Gröna arbetsgivares fall primärt skulle påverka våra medlemsföretag inom trädgårdsanläggning. Detta även inkluderat plantering och dylikt.

Vi ser en möjlighet för Stockholms stad att bland annat kunna bidra till sundare konkurrens i samband med offentliga upphandlingar. Detta genom att en lots skulle kunna fungera som ett stöd i att ”göra rätt” genom hela processen. Något som för inte minst mindre företag med begränsade administrativa resurser kan vara en utmaning. Detta skulle även kunna öka tilltron till stadens myndighetsutövning samtidigt som man blir en mer attraktiv aktör att göra affärer med. Sammantaget ser vi att Stockholms stad genom det som framförs i motionen skulle kunna bli en mer attraktiv partner till näringslivet vad gäller service, affärsutbyten och utbyten av idéer, kunskaper och erfarenheter. Något som har möjlighet att leda till både fler arbetstillfällen, bättre kvalitet på upphandlade varor och tjänster och fler innovativa lösningar som kommer stockholmarna till gagn. Det ska dock betonas att inrättandet av en lots av detta slag måste ha förenkling och kostnadseffektivitet för båda parter i fokus. Detta för att det inte ska resultera i mer byråkrati, om än i en ny form.

Gröna arbetsgivare tillstyrker därför förslaget.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation av Johan Kling (C)

1. Att delvis avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att bifalla motionen i sin helhet
3. Att därutöver anföra följande

Syftet med motionen är främst att förbättra Stockholms företagsklimat och ge bästa möjliga förutsättningar för klimatomställningen. Stockholm har för andra året i rad tappat placeringar på Svenskt näringslivs ranking över företagsklimatet i olika kommuner. Det är särskilt anmärkningsvärt att de områden vi tappar mest på är sådana som är inom kommunens rådighet, så som attityder och service.

Det är uppenbart att Stockholm tyvärr lider av snårig byråkrati och stuprörstänk mellan olika förvaltningar, vilket negativt drabbar såväl kommunmedborgare som småföretagen. Lotsarna vi föreslår ska fungera som en väg in för företagare istället för att bolla dem mellan olika instanser. De ska också underlätta stadens klimatarbete genom samarbete med företagen och upphandling av lokala klimatsmarta varor och tjänster.

De verksamheter som förvaltningen hänvisar till, genom Scale Up och Starta Eget, svarar inte upp mot de ambitioner som framställs i motionen. Förvaltningen skriver själva att ”Hur verksamheten ska utformas är ännu inte helt klart men uppdraget har beröringspunkter med den servicefunktion som föreslås i motionen”. Då anser vi faktiskt att det är anmärkningsvärt att hänvisa till detta arbete för att besvara motionen. Om vi ska ge små-och egenföretagare bättre förutsättningar till kompetensutveckling, ökad möjlighet att bli leverantörer och bättre förståelse för kommunens myndighetsutövning och tillsynsverksamhet behövs ett helhetsgrepp. Likaså om vi ska klara av våra klimatmål och den gröna omställningen så kan staden inte vara en solospelare utan måste göra det tillsammans med företagen. Ett steg på vägen är att införa gröna företagslotsar i Stockholm stad.